GAZETA KRAKOWSKA

Nro 60.
61

Z KRAKOWA DNIA 30 LIPCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 21 *Lipca.*

W Imieniu Nayiaśnieyszego
ALEXANDRA I.
Cesarza Wszech Rossyy, Króla Polskiego
&c &c. &c.
Xżę NAMIESTNIK Królewski w
Radzie Stanu.

Na przełożenie Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi postanowiliśmy i stanowiemy:

Artykuł 1. Udzielamy Panu Leonowi Kuchalewskiemu, list wynalazku na lat dziewięć, na wynalezioną przez niego młocarnią, stósownie do planu i opisu tey machiny, złożonych w Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi.

Art. 2. Właściciel listu, w przeciągu miesięcy sześć od utrzymania onegóż, winien młocarnią takową w ciągley i dobrey robocie postawić, co gdyby nie nastąpiło, i urzędownie zaświadczonem nie było, list swobody wyłączney upada.

Art. 3. List ten bez przeszkody wszelkim innym młocarniom, iest udzielony.

Uskutecznienie i ogłoszenie w Dzienniku Praw tego postanowienia, Kommissyi Rządowey Spraw Wewnętrznych i Policyi polecamy.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyyney dnia 11 Lipca 1820 roku.

(podpisano) *Zaiączek.*
Minister Spraw Wewnętrznych
i Policyi
(podpisano) *T. Mostowski.*
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*
Zgódno z Oryginałem:
Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady
(podpisano) *Kossecki.*

Z Petersburga d. 25 *Czerwca d. k.*

Przed kilku dniami przybył do Pawłowska, letniey rezydencyi N. Cesarzowey Maryi, Królewic Pruski Xiąże Karol, Brat Wielkiey Xżny JMści Alexandry Teodorowny Małżonki Wielkiego Xiążęcia JMści Mikołaia. Towarzyszą N. podróżnemu Jen. Maior Block i Kapitan Schöning.

Cesarz JMść i Cesarzowa Elżbieta mieszkaią w Carskiem-Siele, Cesarzowa zaś Maryia i cała N. Rodzina w Pa-

włowsku.

Z Rewla d. 16 Czerwca d. k.

Przeszłey nocy była tu burza z ulewnym deszczem, błyskawicami i piorunami, z tych ieden uderzył w starożytny kościół Swiętego Olaia, i pomimo naywiększey usilności w obronie tę starożytną budowę, którey wieża była iedną z naywyższych w Europie i od trzech wieków przeszło zdobiła Rewel, zamieniła w perzynę. Gdy ogromne dzwony wiszące na tey wieży topniały i paliły się, płomień w różnych kolorach wybuchał na kilkanaście łokci w gorę, tworząc słupy ogniste sięgaiące obłoków. Pożar ten zapewne byłby zupełnie zniszczył Rewal, gdyby cokolwiek wiatr był silnieyszy; lecz dzięki Opatrzności, skończyło się na tym kościele i kilku domach przyległych.

Z Paryża d. 12 Lipca.

Xiąże Decazes miał d. 9 pożegnalne posłuchanie u Króla, a d. 10 wyiechał z całą swoią rodziną na poselstwo do Anglii. Z powodu odbyć się tam maiącey koronacyi Króla, wystąpi nader okazale i bierze z sobą bardzo piękne ekwipaże. Wielu pragnie iednak, aby ztamtąd iak. nayprędzey powrócił i wszedł do Ministeryium, ponieważ umie zachować środek pomiędzy stronnictwami i zawsze umiarkowaney trzyma się strony.

P. Madier posłał także pismo swoie o taynym rządzie izbie Parów, lecz przystąpiła względem niego do porządku dziennego, iako do Ministeryium należącego. Zastanawienia rzecz godna, iż Patron Berrier podał niedawno przed sądem Xcia Decazes iako sprawcę zachodzącego przez P. Madier zaskarżenia.

Jenerał Grouchy, który powrócił niedawno z Ameryki, miał także i u Króla posłuchanie.

Jenerał Donadieu wypuszczony iuż został z więzienia. Ministrowi woyny, do którego był zawołany, i wielu Jenerałom oświadczył, iż podczas posłuchania, które przed uwięzieniem u Xcia Richelieu miał, lubo żywo mówił, nie zapomniał iednak o uszanowaniu, które winien Prezesowi rady Królewskiey i mundorowi który nosi. Lecz przeciwnie nietylko miał się nieprzystoynie u Xcia Richelieu zachować, ale nawet potem chełpić się z tego.

Z 30 uwięzioney tu młodzieży podczas ostatnich zaburzeń uwolniono wszystkich aż do dwóch.

Onegday zabity tu w poiedynku został ieden z żołnierzy Szwaycarskich.

Należący do sprawy Królewey Angielskiey Bartolomo Bergamo znayduie się tu teraz, i uderza wszystkich spuszczonemi na twarz lokami, z pomiędzy których zaledwo nos iego widzieć można.

Baron Stürmer, który udaie się iako Austryiacki Poseł do Brazylii, przybył tu. Uda on się przez Londyn do Gibraltaru, a ztamtąd popłynie na fregacie Austryiackiey Karolina do Brazylii, która uda się z tamtąd do Chin, dla otworzenia z tem kraiem nowego handlu merkuryuszem.

Bawiący tu Hiszpanie kazali na przywrócenie w swem kraiu konstytucyi piękny wybić medal.

Od Konsula naszego w Algierze nadeszła wiadomość, iż na wyszłey z tamtąd eskadrze z 5 okrętów złożoney panuie morowe powietrze.

Liberaliści nasi kazali teraz 50,000 exemplarzów naszey konstytucyi wydrukować. Za 5 Fr. dostać można 100 exemplarzów tey konstytucyi.

Przerwanie chmury przy Auxerre wiele poczyniło szkody: woda pozabierała domy, ludzi i bydło.

Z Madrytu d. 29 Czerwca.

Członki Stanów miały onegday przygotowawcze zgromadzenie. Ponieważ z przeszłego zgromadzenia Stanów nie pozostała się stósownie do konstytucyi od iednego do drugiego zgromadzenia trwaiąca kommissyia, przeto zastąpił iey mieysce Minister spraw wewnętrznych i przeczytał listę deputowanych. Gdy się oddalił, przystąpiło zgromadzenie do obrania kommissyi do sprawdzenia obiorów, z którey wymówił się Biskup Waladolidy dla głuchoty. Rzeczona kommissyia rozpoczęła zaraz swoie działania.

Jenerał Quiroga pokazał się niedawno w mundurze prostego żołnierza milicyi Kadyxkiey na placu ćwiczeń jazdy Madryckiey i otrzymał pozwolenie do wniyścia iako żołnierz do tego korpusu.

W Burgos zostały dwie osoby uwięzione za rozpuszczenie wieści, iakoby tu nastąpiła nowa rewolucyia.

Jak tylko kupcy nasi, handluiący do Francyi wełną Merinos, dowiedzieli się, iż we Francyi nałożono wielkie cło na ten artykuł, ułożyli zaraz prośbę do Stanów, aby w Hiszpanii nałożone także było wielkie cło na wełniane zagraniczne towary.

Wyprawa do zawiezienia kommissarzów rządowych do Lima, Mexyku i Buenos-Ayres w południowey Ameryce składa się z 1 fregaty i 12 brygantyn i niezwłocznie ma z Kadyxu wypłynąć.

Skarbowe nasze Ministrowstwo iest teraz tak urządzone, iak było (pod byłem Królem Józefem.)

W patryiotycznem towarzystwie kawiarni Lorencini, które przeniosło się teraz do kawiarni Malta, i nazwisko przyiaciół konstytucyi przybrało, miał niedawno Jenerał Quiroga mowę, w którey dziękował ludowi Madryckiemu za wspaniałe go przyięcie.

Defraudacyyny handel prowadzony teraz iest z niesłychaną śmiałością na granicach Hiszpanii. Jnni spekulanci postanowili na samey granicy założyć drukarnią i drukować to wszystko, co w Paryżu będzie zabronionem.

Syndycy Kadyxcy odpisali na usprawiedliwiaiące pismo Jenerała Freyre, w którem odpisie mocno przeciw niemu powstaią, i zarzucaią mu, (iż podług własnego wyznania wiedział, że Król iest skłonnym do przyięcia konstytucyi, a zatem powinien był dzielnieysze przedsięwziąść środki przeciw żołnierzom, którzy do ludu strzelali. Dochodzenie (tey sprawy ciągle się odbywa. Jednak sądzą, iż Jenerał Freyre, ponieważ wielu posiada przyiacioł pomiędzy konstytucyionistami, potrafi się z tey nieprzyiemney sprawy wyplątać.

Podczas uroczystości ogłoszenia konstytucyi w Melilla na brzegu Afrykańskim, odprawiona także została żałobna Msza za dusze (męczynników wolności. Na katafalu w kościele postawiona była alegoryczna figura z lirą, przypominaiąca Poetę Barbero, który tam d. 26 Paź-

)s(

dziernika r. z. na wygnaniu iako gorliwy obrońca wolności umarł.

Z Londynu d. 11 Lipca.

Xże Kambridgi przybył wczoray do Dowru.

Królową odwiedziło wczoray kilkunastu Angielskich Panów, którzy ią na stałym lądzie widzieli i swe usługi iey ofiarowali. Tegoż dnia przeiechała się do Barnes, i wysłała na stały ląd trzy osoby po świadków swoiego postępowania zagranicą, których, iak mowią przeszło 100 oczekuie.

D. 6 przybyło do Dowru dwunastu cudzoziemców, a naywięcey Włochów, którzy przeciw Królowey świadczyć maią. Gdy lud dowiedział się o ich przeznaczeniu sromotnie ich znieważył i pokaliczył, krzycząc: Niech żyie Królowa! zabić tych oszustów! Zwierzchność zaledwie ich obroniła i pod woyskową zasłoną do Londynu odesłała.

Wiele znakomitych tuteyszych osób ofiarowały się świadczyć za Królową, a inne, które wezwane zostały do świadczenia przeciw niey, odmowić miały.

Oto są niektóre ieszcze szczegóły o pamiętnych posiedzeniach w tych dniach parlamentu:

Gdy d. 4 Lipca w wyższey izbie zdany był przez tayną kommissyią rapport o papierach w zielonych workach i Hr. Liwerpool zapowiedział wniesienie nazaiutrz bilu przeciw Królowey, rzekł Hr. Grey: — W przykrem położeniu, w któreśmy wciągnionemi zostali, nie mogę iak tylko odwołać się do moiey mowy przeciw takowemu postępowaniu, które iednak potem uchwalone zostało, i skutki iego spadaią teraz w dziesięć razy powiększoney mocy na nas; nietylko wystawiamy przez nie na niebezpieczeństwo sprawę Królowey, ale nadto ograniczyliśmy się sami, iż nie możemy z zimną krwią rozważyć rzeczy i bezstronnego wydać wyroku. Teraz weydzie pod nasz sąd oskarżenie za ważnem zdaniem Panów, którzy składali tayną kommissyią, i my mamy podług obowiązku i sumienia stanowić w sprawie, względem której uprzedzonemi iesteśmy; hańba wszystkich tych obwinień ciążyć musi przez kilka miesięcy na Królowey, niżeli znaydzie sposóbność do zbicia onych. Lecz cóż teraz powiemy o Ministrach, którzy oddawna wiedzieć musieli o istocie winy, a przecież odważyli się proponować ugodę; iest to rzecz nie do wymowienia wiedzieć o winie, a chcieć ią zagodzić, gdyż ieżeliby była gruntowną, obrażała zarowno powagę tronu, iak rodziny Królewskiey i interes kraiu. Chciano nadać tey rzeczy pozor niezgody pomiędzy rodziną, chociaż znano całe przestępstwo; chciano Królowey z kieszeni ludu wyznaczyć 50,000 Fs. aby tylko do kraiu nie przyiechała. Takie to było nierozważne postępowanie Ministrów, którym przystało raczey podać zaraz izbie oskarżenie i wnieść bil ukarania. Teraz gdy przez swoie postępowanie wystawili kray na niebezpieczeństwo, lękam się, aby rzecz ta przez rozdrażnienie ludu nie pociągnęła za sobą okropnych następności.

Hr. Liwerpool: Przypuściwszy, iż wszystkie oskarżenia przeciw Królowey są prawdziwe i dowiedzionemi bydź mogą; przypuściwszy daley, iż Ministrowie oddawna o nich wiedzieli, powiadam prze-

cież i iestem przekonany, iż z 100 mieszkańców tego kraiu 99 zgodzi się zemną, że lepiey było zagodzić rzecz tę w cichości. Oddzielne zdania szanownego Hrabi zasadzać się mogę na niezmienney sprawiedliwości; każdy iednak statysta stosować się musi do okoliczności i tak działać, iak naydogodniey iest dla dobra publicznego. Gdy Królowa postanowiła zieéhać do kraiu, nie pozostały Ministrom, iak tylko dwie drogi; albo przyznać iey powagę, iaka należy się Królowey W. Brytanii, albo ią oskarżyć, co też uczyniliśmy, aby okazać, iż nie należy iey się ani honor, ani tytuł, ani stopień Królowey. Ubolewam serdecznie nad nieszczęśliwem tym wypadkiem, ale przekonany oraz iestem, iż czas okaże, że Ministrowie J. K. M. inaczey działać nie mogli i powinności tylko swoiey dopełnili.

Gdy na wniosek Hr. Liwerpool zezwoliła izba na słuchanie z zakraty obrońców Królowey, z ograniczeniem iednak, ubolewał P. Brougham, iż przez postanowienie izby nie może przyzwoicie swey Klientki bronić, chociaż nie należy do nayniższey klassy z poddanych i ma prawo do żądania bezstronnego sądu, i t. d.

Wczoray wniósł Hr. Liwerpool, aby bil przeciw Królowey był d. 17 Sierpnia powtornie odczytany, co iednomyślnie uchwalonem zostało. Daley uchwaliła izba na iego wniosek następuiące postanowienia:

1) Że powyższe postanowienie udzielone bydź ma Królowey; 2) że d. 17 Sierpnia nim przystąpionem zostanie do powtornego odczytania bilu słuchanemi bydź maią obustronni obrońcy i badanemi świadkowie; 3) że ieżeliby ten czas za krotki był dla Królowey, tedy na wniosek iey obrońcy przedłużony bydź ma; 4) że Patronowie Królewscy popierać maią bil; 5) że Jeneralnemu Prokuratorowi udzielonemi bydź maią te postanowienia; 6) że izba d. 17 Sierpnia i następnych dni zgromadzać się ma o godzinie 10 z rana, że członki będą po imieniu powoływane, a któreby nie znaydowały się, maią bydź sądzone; 7) że żaden Par nie może się podczas tych obrad bez wyraźnego pozwolenia z izby oddalić, i 8) że Wielki Kanclerz ma nieprzytomnych Lordów uwiadomić, aby d. 17 Sierpnia znaydowali się w izbie, i że nieposłuszni ukaranemi więzieniem zostaną.

Hr. Grey i inne członki strony oppozycyyney żądały, aby Królowey udzielone były punkta oskarżenia i lista świadczących przeciw niey osób, czemu opiera się Hr. Liwerpool i po niejakich sporach utrzymał się przy swoim zdaniu.

Pułkownik Beaumont wniosł d. 7 w niższey izbie, aby prosić Króla, izby nastąpić maiącą koronacyią zawiesił dopoty, poki się sprawa Królowey nie ukończy. Lord Castlereagh odpowiedział na to: iż niepotrzebny iuż ten wniosek, ponieważ J. K. M. lubo koronacyia niema żadnego związku z sprawą Królowey, zawiesił ią do nieograniczonego czasu.

P. Wart i inne członki opierały się d. 7 w teyże izbie mocno przeciw powtórnemu odczytaniu bilu względem cudzoziemców, co iednak się nie utrzymało.

Pisma tuteysze zapełnione codziennie są opisem podróży i innemi wiadomościami o Królowey, tudzież biiografiią Bartłomieia Bergami, który tyle wpły-

wa do oskarżenia Królowey. Nie wchodząc czyli są prawdziwe lub nie, ale chcąc ie razem zebrać, zrobiłaby się z nich wielka Xiążka. Dla ciekawości Czytelników przytoczemy tu iednak z nich niektóre:

Jedna z niedzielnych gazet wyraża: — Dnia 9 Sierpnia 1814 odpłynęła Królowa Jmc. z Worthing na fregacie Jason, dla udania się przez Hamburg do Brunswika. Orszak iey składał się z Dam Lindsay i Forbes, Szambelanów Leger, Gell i Craven, Koniuszego Kapitana Hesse, Lekarza Holland, Marszałka Siccard i sprawuiącego interessa Niemca Hieronimus, który dotąd zostaie w iey usługach. W Hamburgu obeyrzała wszystkie osobliwości i chwali zawsze dobre iey tam przyięcie. Cały dwór Angielski opuścił ią w Brunswiku, iuż dla słabości zdrowia, iuż pod innemi pozorami. Nie znayduiąc w Niemczech dogodnych dla swoiego dworu osób, postanowiła udać się do Włoch i tam dobrać sobie potrzebne osoby, iakoż znalazła w nich przywiązane do siebie. Hrabina Oldi z Kremony, znana z swoich przymiotów i nieszczęść, została iey honorową Damą, Doktor Mochetti z Camo, dawniey professor historyi naturalney, iey lekarzem, kawaler Schivini, pochodzący z szlacheckiey rodziny Kremońskiey, pierwszym, a Guillam, kawaler orderów Jerozolimskiego i S. Karoliny, drugim koniuszem. Teraz przychodzi nam mówić o wspomnianym wyżey Bergami. Prawdą iest iż w początkach w nizkim stopniu usług zostawał u Królowey Jmc. ale gdy ściągnął na siebie iey uwagę i zalecony iey był, iako sprawuiący obowiązek gabinetowego gońca przy Jenerale Hr. Pino i powierzane mu były listy naywiększey wagi. Mówił różnemi ięzykami, przyzwyczaiony był do podróżowania, zdawał się posiadać wielkie światło i pochodził oprócz tego z rodziny, która z wielkiego bogactwa przez nieszczęśliwe wypadki przyszła do naywiększego ubostwa. Przynaymniey chwalebne zamęścia trzech iego siostr okazuią, iż nie był tak nizkiego rodu, iak go bydź mienią. Pierwsza iego siostra iest żoną Hrab. Oldi, druga Pana Severgrini, dawney, Kremońskiey rodziny, a trzecia P. Lodi, brata byłego ieneralnego Sekretarza Barona Goez, Kreyskapitana Padwy. Bartłomiey Bergami, naystarszy syn tey rodziny, poświęcił się służbie woyskowey i znaydował się w roku 1812, 13 i 14 przy głownym sztabie Jenerała Hr. Pino, co potwierdza dane mu przez Jenerała majora Galemberti w Medyiolanie dnia 1 Listopada 1816 a podpisane razem przez Hr. Pino świadectwo. Postrzegłszy Królowa Jmc. wielkie w nim wiadomości, wyniosła go z nizkich usług naprzód na pierwszego swoiego koniuszego, potem na szambelana, kupiła mu baronowstwo w Sycylii, wystarała się o znaki różnych orderów, i uczyniła to wszystko, co tylko w iey było mocy, dla zawdzięczenia wiernych iego usług i przywiązania do iey osoby. — Królowa Jmc. podróżowała wiele. Z Genui udała się na wyspę Elbę, ztamtąd do Sycylii, potem do Barbaryi; zwiedziła ziemię Swiętą, Jeruzalem, rozwaliny Kartagi, Jtaki i Aten. W powrocie wysiadła na Maltę, zwiedziła rożne wyspy Archipelagu, udała się z Rodus i Sirakuzy do Neapolu i Rzymu. Wszędzie

podczas swoich podróży okazywała wspaniałość i ludzkość. Po powrocie z Egiptu przyięła do swych usług dwóch braci i siostrę Bergami, on sam odprowadził Królową do St. Omer, i chciał ztamtąd z 7letnią swoią córką, którą Królowa bardzo polubiła, do swey żony do Włoch powrócić. — Bergami iest woyskowey postawy, śniadey twarzy, 5 stóp 11 calów wysoki, nosi wielkie wąsy i faworyty, z resztą dosyć kształtny.

Jedno z wieczornych pism opowiada co następuie: — Przypadek zdarzył, iż Bergami ściągnął na siebie uwagę Królowey. Królowa Jmć wychodziła pewnego razu z sali z swoiego mieszkania w pewnem Włoskiem mieście i koniec sukni iey zahaczył się na poręczy wschodów; Bergami, wychodzący właśnie z ubocznego pokoiu, skoczył, ukląkł, i z uprzeymością Francuzką odhaczył iey suknią. To spodobało się nadzwyczay Królowey. Dowiadywała się o niego, i dowiedziała, że iest gońcem przy Jenerale Pino. Posłała prosić do siebie Jenerała, a gdy ten dał dobre świadectwo Bergamiemu, oświadczyła zaraz, iż ieżeli pozwoli, że przyymie go do swoich usług. Jenerał, który dnia poprzedzaiącego u Królowey obiadował, chętnie na iey życzanie zezwolił, i przyszedłszy do domu, kazał swoiego gońca zawołać, oświadczył mu chęć Królowey i rzekł: "Bergami zrobiłem Ci szczęście!„ Bergami doznawał codziennie nowych względów od nowey swoiey Pani, aż nakoniec na iey szambelana wyniesiony został. Od tego czasu zaczęły się rożne krzywdzące Królową wieści we Włoszech rozchodzić; dawna szlachta nie mogła znieść, iż Bergami pokazywał się publicznie wielu przyozdobiony orderami. Wieści te o postępowaniu Królowey coraz bardziey się rozszerzały, aż nakoniec ściągnęły uwagę Króla i wyznaczona została tak zwana Medyolanska kommissyia. Osoby tey kommissyi prowadziły rzecz swoią z naywiększą delikatnością, i dodaią nawet, że uwiadomiły ajentow Królowey o taynych swoich zleceniach, przez co miała sposobność przygotować się przeciw maiącem przeciw niey nastąpić obwinieniom. Bergami iest synem wieyskiego Cerulika, który posiadał dobrą reputacyią. Hrabina Oldi, iego siostra winna swoie wywyższenie nadzwyczaney i nymuiącey swey piękności. O iey mężu bardzo mało mowią. Dama ta była nieodstępną towarzyszką Królowey w wszystkich iey podróżach, i dwie iey wnuczki zostaią ciagle pod bezpośrednią opieką Królowey Jmć. Co do znaków orderowych, które Bergami nosi, nie wiedzieć czy ie w służbie woyskowey nabył, lub kupił, ale ostatnie iest podobnieyszem. Za tytuł hrabiego płaci się we Włoszech 666, a za margrabi 100 Fs.

Inne pismo twierdzi, że ow piękny i razem straszny Bergami, który tyle kłopotu narobił, niczem więcey nie iest, iak przebraną Hrabiną Oldi, która się iuż w Anglii znaydować ma, i oczekuie tylko okazyi, dla zawstydzenia potwarców Królowey obiawieniem publicznie płci swoiey. Ci, którzy wierzą w to przebranie, przewiduią iuż zadziwienie Ministrów, gdy ów Bergami zamieni się w ich oczach w piękną Wenerę. Wszystkie te i podobne pogłoski pochodza z śmiałości Królowey, z iaką chce stanać przed swoiemi sędziami.

Gazeta Times czyniąc uwagę nad

wniesionem przeciw Królowey bilem, wyraża: — Jeżeli obwinienie Królowey o cudzołostwo z Bergami nie zakończy się na śmiechu całey Europy, i ieżeli twórcy tego obwinienia i ci którzy tak mocno w to cudzołostwo wierzą, nie będą zawstydzonemi, tedy niechay nas naywiększemi w Anglii nazwą głupcami. — Królowa (wyraża taż gazeta) poświęciła przeszło 100,000 Fs. (*) narodowi Angielskiemu, co iest dowodem, że nieszło iey o pieniądze. Lecz chce i musi pomiędzy swoim ludem mięszkać; ieden tylko wsteczny krok, a przeciwnicy iey odnieśliby niewyrachowane korzyści; ale Królowa nie powinna teraz żadney okazać obawy, gdyż męstwo tylko uratować ią może!

Gdy d. 6 w południe P. Tyrwhitt posłaniec wyższey izby, przyniosł Królowey kopiią obwiniaiącego ią bilu i proponuiącego rozwod, przyiąć miała tę wiadomość, podług niektórych pism, z zupełną oboiętnością, która okazuie zupełne przekonanie o niewinności. Gazeta Morning-Chronicle zapewnia, iż obecnym pod owczas zaufałym przyiaciołom okazać miała zupełnie usprawiedliwiaiące ią dowody. Inne pisma głoszą, iż powiedzieć miała: " W tym życiu nie zeydę się więcey z Królem Małżonkiem moim; ale tam (pokazuiąc na Niebo) odda mi sprawiedliwość.,,

W wschodnich Indyiach zaprowadzono także bydź ma powszechna wolność druku.

Z Bruxelli d. 10 Lipca.

Professor i Pastor w Leydzie Clarisse miał iako deputowany w zebranym tam teraz synodzie Ewanielicko-reformowanym mowę, zachęcaiącą do połączenia na wzór Niemiec różnych protestanckich wyznań w Hollandyi w iedno.

O poczęciu obchodzić się maiącey w dniu 16 b. m. uroczystości kościelney czyli Jubileuszu SS. Sakramentów, który odbywa się tylko co 50 lat, iest takie podanie: Trzey żydzi przez nienawiść ku Chrześcianom wykradli kilka konsekrowanych Hostyy i pokłuli ie igłami. Na tych Hostyiach z każdego zakłucia zaczęła krew wytryskiwać, i przestraszeni złodzieie zakopali ie w ziemi. Na mieyscu, w którym zakopane były, pokazało się światło; zaczęto więc kopać i znaleziono krwawiące ieszcze te Hostyie, które od owego czasu chowane są iako cud oznaczaiące. Przekonani żydzi o wykradzenie tych Hostyy zostali spalonemi. — Podczas ostatniego przed 50 laty Jubileuszu tak wiele znaydowało się ludzi, iż ich Bruxella pomieścić nie mogła. Na teraźnieyszy spodziewaią się przynaymniey 200,000 obcych ludzi. Podczas tey uroczystości nietylko powyższe Hostyie, ale i inne relikwiie wystawionemi będą dla czci pobożnych. Król darować miał 7000 fodeł na przystroienie ulic i dozwolił wziąść z zamku Laeken lustra i pomarańcze dla przyozdobienia kościoła katedralnego. Co wieczór przez ciąg tey uroczystości będzie miasto oświecone, wyprawiane będą na przemiany fajerwerki, wyścigi wodne i konne, i inne igrzyska, na które znaczne nagrody są wyznaczone, wielkie bale, koncerty, widowiska teatralne, tudzież processyie.

(*) Z tego zapewne powodu, iż przestała na 35,000 Fs. wyznaczonych iey rocznie, chociaż iey daleko więcey proponowano.

DODATEK
DO Nro 61.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 30 LIPCA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Wiednia d. 13 Lipca.

Pani Campi, pierwsza śpiewaczka tuteyszego C. K. Dworskiego teatru, korzystaiąc z tego rocznego wypoczynku teatru, zamyśla przedsięwziąść podroż do Krakowa i Warszawy. Obiecuie zaś sobie, iako na oyczystey ziemi, nayprzychylnieysze przyięcie, iest bowiem rodowitą Polką, która tak dalece wydoskonaliła swoy talent, że w każdym kraiu, a zwłaszcza w naszem mieście, w którym iuż 19 lat bawi, za każdem śpiewaniem zachwyca i zadziwia słuchaczów. Z swoim sposobem śpiewania łączy sztukę i przyiemność głosu, które niemal powiedziećby można, z sobą weźmie do grobu.

Gazeta tuteysza Dostrzegacz Austryiacki, zawiera co następuie z Neapolu:

" Duch zepsucia opanował kray, który w ciągu ostatnich 5 lat pod mądrem Rządem w wszystkich odnogach publicznego dobra znaczne uczynił postępy, i po wieloletnich burzach obiecywał sobie stałą spokoyność. Udzielamy naszem Czytelnikom następuiące doniesienia, któreśmy z pewnego źrodła o zaszłych w Neapolu naynowszych zdarzeniach odebrali:

" Początek obalenia rzeczy iest ieszcze zasłoną pokryty. Wiadomo tylko, że w nocy z d. 1 na 2 Lipca zbuntowani żołnierze w Nola, pod kierunkiem podofficera i znanego z złego sposobu myślenia Xiędza, dali pierwszy znak do poruszeń, i że gdy następnych dni i w innych mieyscach powstał bunt, Król lubo z niewiadomych ieszcze powodów przyrzekł nadać konstytucyią, którey zasady za 8 dni ogłoszone bydź miały. Oświadczenie, zawieraiące to przyrzeczenie, wydane zostało d. 6 i tegoż dnia wydał Król drugie oświadczenie, mocą którego złożył rządy w ręce Królewica Następcy tronu, którego z nieograniczoną władzą zastępcą swoim mianował. D. 7 zapowiedziano przez trzecie Królewskie oświadczenie, iż konstytucyia Hiszpańska Stanów r. 1812 będzie za wzor wziętą, iednak z takiemi odmianami, iakich mieyscowość Królestwa Neapolitańskiego wymaga. Zaraz po pierwszem postanowieniu Króla złożyli wszyscy Ministrowie swoie urzędy i zastąpienemi zostali przez tymczasową radę sta-

nu, w którey Xże Campo Chiaro wydziałem spraw zagranicznych, Jenerał Caroscosa wydziałem woiennym, a Ricciardi wydziałem sprawiedliwości zawiaduią. Wydział skarbowy miał obiąć dotychczasowy jeneralny Dyrektor skarbowy pod P. Medici, ale się wymowił.,,

"Podług naynowszych doniesień z Neapolu pod d. 11 Lipca znaczna kupa żołnierzy z pospolstwem pod dowodztwem Jenerała Pepe i wzmiankowanego wyżey Xiędza nazwiskiem Michini, ciągnęła do stolicy. Strach wszystkich mięszkańców ogarnął. Jenerał Caroscosa wszedł z buntownikami w układy, ażeby ich odwieść od weyyścia do stolicy i uniknąć nieprzyiemności, iakaby nieodzownie ztąd wyniknęła.,,

Od brzegów Menu d. 15 Lipca.

Po ukończonem rozgraniczeniu z Niderlandami rozpoczęło się teraz rozgraniczenie między Prussami i Francyią od Lotaryngii.

Senat Frankfortski wyznaczył kommissyią, dla zgłębienia pytania: iak dalece byłoby z korzyścią dla wolnych miast przystąpienie do umowy, którą niektóre związkowe kraie pomiędzy sobą zawarły, w celu ułatwienia związków handlowych.

Liczba przybyłych do 13 b. m. do Baden na kąpiele gości wynosiła 2160, pomiędzy któremi znaydowali się Wielka Xiężna Rossyyska Anna (z domu Xiężniczka Sasko-Koburgska), Xiężna Alexandra Wirtembergska, Pruski Minister stanu Baron Stein i Rossyyski Minister Xże Kozłowski, i t. d.

Słychać, iż Xże Maxymilian Saski przedsiębierze z swoią rodziną podróż do Austryi, Włoch i Hiszpanii.

W Hamburgu iest teraz 20 stopniów ciepła.

Seym związkowy na wniosek Bawaryi przepisze ogólne prawidła względem zwracania sobie nawzaiem w kraiach związkowych zbiegów woyskowych.

Hrabina Surveilliere (małżonka Józefa Bonaparte) wyiechała z Frankfurtu z obiema swoiemi córkami na kąpiele do Ems, a potem ziedzie się w Spa z siostrą swoią Królową Szwedzką.

Były Włoski żołnierz, który niedawno wyratowany został ze śniegu przez dwoch zakonników gościnnego klasztoru S. Bernarda, był iuż bliski śmierci z głodu i zimna. Odważni ci zakonnicy nieśli go przez 6 stóp i 3 cale głęboki śnieg półtory godziny do wsi St. Peter.

Xiężna Lippe-Detmold oddała d. 3 b. m. prowadzone przez 18 lat iako rejentka rządy tego Xięstwa naystarszemu swoiemu synowi, który doszedł do lat 24.

Wielka kula, która d. 9 b. m. o trzech kwadransach na drugą z północy w Minchen na Niebie widzieć się dała, oświeciła całe miasto, i spuszczaiąc się nakoniec na dół, pękła z hukiem podobnym do wystrzału z działa.

Z Wenecyi d. 25 Czerwca.

Ali Basza Janiny, który przez podeszły wiek zwolniał w swey czynności, oddał dobrowolnie dowódcom, których Porta od dwóch lat posełała, warowne mieysca w swoich okolicach, rozumieiąc, iż potrafi zawsze utrzymać swóy wpływ w Dywanie Stambulskim, lecz przeciwnie się stało, i teraz żałuie, iż sam nadaremnie pozbawił się ważnych korzyści. W Janinie dowodzi on osobiście, w Berat starszy iego syn Muktar Basza, w Prevosą

drugi iego syn Veli Basza, a w Geortcha trzeci iego syn Selik Bey. Lekkiemi iego woyskami dowodzi Grek nazwiskiem Odysseus (Ulisses) który znany iest równie przez wynaydowane zdzierstwa, iako też woyskowe talenta.

Z wysp Iońskich nadeszła tu wiadomość, że Turecka eskadra, która przeciw Ali Baszy wypłynęła, składa się z 14 żaglów i będzie ieszcze pomnożona. Zdaie się, iż ten Basza będzie musiał odstąpić swoich planów, ponieważ ani Grecy, ani Turcy nie są mu przychylnemi. Naczelnikom pierwszych przyrzekł podzielić się z niemi swoiemi skarbami, ieżeli go wspierać będą. Lecz znaiąc iego wiarołomstwo, nikt mu nie ufa. Kapitan Zunga opuścił go iuż z znaczną kupą Greków, i każdy pragnie nadeyścia Tureckiego woyska, ażeby się uwolnić z pod iego iarzma.

Za usilną staraunością Anglika Doktora Pikerton, założone także zostało w Atenach towarzystwo Bibliyne, które składa się z 12 znakomitych Greków. Ma tam także bydź założona katedra ięzyka Włoskiego i staraią się wskrzesić sławną w starożytności akademiią.

W Adrianopolu trudnią się założeniem wielkiego kollegium nauk, którego plan ułożony został pod oczema Barona Sakalerios, naybogatszego w Austryiackich kraiach kupca Greckiego, który iako rodowity Adrianopolczyk rozpisał na to składkę. Arcybiskup Adrianopolski Proses, rodem z Chios, który długi czas w Paryżu bawił, wspiera gorliwie to przedsięwzięcie. Bezimienny człowiek przysłał iuż na ten cel 24,000 Fr.

List kapitana Fredigni z rozwalin świątyni Jowisza Ammońskiego, w Pustyni Barke pod dniem 30 Marca 1820 zawiera w treści: — Po 16to dniowey przykrey i niebezpieczney podróży przybyłem nakoniec do sławnego starożytności pomnika, świątyni Jowisza Ammońskiego, który o półtory mili od Schiwah pod 29 stopniem i 22 strychów północney szerokości stoi. Od Alexandra Wielkiego ieden tylko był tu Europeyczyk Hornemann. Miasto Schiwah nie wielki czyniło odpór woyskom Wielkorządcy Egipskiego, który iak wiadomo wysłał w te okolice wyprawę. Zawarło chwalebną kapitulacyią i za opłatą roczuego haraczu Wielkorządcy Egipskiemu utrzymało swoią niepodległość.

Z Sztokólmu d. 11 Lipca.

Obrachunek długów pomiędzy Rządem Szwedzkiem i Wielkiem Xięstwem Finlandskiem przed iego od Szwecyi odpadnieniem, który był zawieszony, rozpoczął się na nowo, i iak się spodziewamy ukończy się z ukontentowaniem obu Rządów.

Od kilku dni mamy tu nadzwyczay przykre i zimne powietrze, prawie śnieżny wiatr północny, a deszcz codziennie.

Z Koblentz d. 15 Lipca.

Od wielu lat pokazywały się na tak zwaney Siedmiozegarowey skale nad Mozelą, o pół ćwierci godziny drogi po niżey Bruttig, w cyrkule Kochem stoiącey, rysy które w przeciągu ostatnich 5 lat co rok powiększały się przeszło o iednę stopę, i mieszkańcy przeciwnego brzegu lękali się nie bezprzyczyny oberwania się całey skały. Jakoż dnia 7 b. m. postrzeżono z góry opadaiącą ziemię i kamienie, co powiększało się co raz bardziey, aż naza-

iutrz o godzinie 4 zrana oberwała się cała skała do Mozeli, tak, iż rzeka ta na 3½ stopy z koryta wystąpiła, całe okolice zalała i statki pod Bruttig będące zabrała. Weszła wprawdzie potem lubo o ⅓ stopy zasypanego koryta nazad; ale niezmierne poczyniła szkody. Na prędce postrzeżono, iż przeszło 40 winnic razem z skałą do Mozeli wpadło. Groźi temuż lewemu brzegowi Renu inna ieszcze góra Kassel zwana obaleniem, która gdy obali się do Mozell i wyprze ią z koryta, daleko większe ieszcze zrządzi spustoszenia.

Uwiadomienie

Dziś d. 30 Lipca r. b. dana będzie w Krzeszowicach przez Artystów dramatycznych Krakowskich, w Palacu tameczuym Reprezentacyia Komedyi, pod tytułem: *Córka Faraona* i *Aktor mimo swey woli*, a po zakończonem widowisku teatralnem nastąpi w górney Sali Pałacu *Wielki Bal.*

DONIESIENIA

Prezes Sądu Appellacyinego Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. — Stósownie do przepisu Artykułu 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I. Instancyi kraiu tuteyszego na prośbę Brunona Rodenwald Muzyka przy Kościele tuteyszym Archipresbiteryalnym Panny Maryi wyrokiem swym w dniu 3 Września 1819 r. wydanym, nakazał wyszukiwanie Estery Rodenwald, małżonki proszącego Brunona Rodenwald, już od lat czterech w mieyscu ostatniego swego zamieszkania nieprzytomney i żadney o sobie wiadomości niedaiącey, poleciwszy dalsze dochodzenie nieprzytomności rzeczoney Estery Rodenwald Sądowi Pokoiu Miasta Krakowa Okręgu Igo.

W Krakowie dnia 28 Czerwca 1820.

Nikorowicz.
Raubach, Sekr. Sąd. Appel.

Prezes Sądu Appellacyine Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. Stósownie do przepisu Art: 118 Kodexu Cywilnego podaie ninieyszem do powszechney wiadomości, iż Trybunał I Instancyi kraiu tuteyszego, Wyrokiem swoim z dnia 17 Czerwca 1819 na powodztwo Zofii z Moniow Ciemędziny, Włościanki wsi Krowodrzy pod Krakowem zamięszkałey wydanym nakazał śledzenie nieprzytomności iey męża Benedykta Ciemięgi, przeszło od lat 4 w mieyscu ostatniego zamięszkania swego nieprzytomnego, żadney o sobie wiadomości nie daiącego, poleciwszy dochodzenie nieprzytomności tegoż Benedykta, Ciemięgi Sądowi Pokoiu W. M. Krakowa Okręgu Igo.

W Krakowie dnia 1 Lipca 1820 roku.

Nikorowicz,
Raubach Sekr: S. Ap:

Niżey podpisany ostrzega Prześwietną Publiczność, iż gdyby kto ustępował Karty na 1752 Złp. na rzecz podpisanego, aby tey nikt nie nabywał, gdyż iest zmyśloną. — W Oświecimie d. 20 Lipca 1820.

X. Franciszek Lgocki, Prob. Ośw.